

ΖΗΤΩ Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Ο Μάης είναι η εργατική Πρωτομαγιά του, το ραδιόφωνο του Ποπόφ, η γιορτή του τέλους του φασισμού, η εβδομάδα για τα τριάντα χιλιόμετρα όριο ταχύτητας μέσα στην πόλη, η αντιπυρική περίοδος, το κατέβασμα της γερμανικής σημαίας από την Ακρόπολη και τόσα άλλα. Μήνας γεμάτος από δράσεις για έναν κόσμο πιο ανθρώπινο, χωρίς πολέμους και φτώχεια. «Λιγότερη δουλειά - δουλειά για όλους/όλες!», λέγαμε πριν είκοσι χρόνια και το φωνάζαμε δυνατά. Τώρα;

Το ραδιόφωνο του Ποπόφ στη χώρα μας γέμισε με τις φωνές των παιδιών. Τα δώδεκα ραδιόφωνα του Σκασιαρχείου έχουν την τιμητική τους στις 7 Μαΐου, μαζί με το βιβλίο «Ράδιο Ποπόφ» της Ανια Πορτίν που τόσο αγαπήσαμε. Ηρθε η ώρα να φωνάξουμε

ξανά αυτό το «Θέλουμε λιγότερη δουλειά» για να βλέπουν τα παιδιά τους γονείς τους και να έχουμε μια κοινότητα ανθρώπων που θα αφουγκράζονται τον πόνο τους.

Όσο για το πικρό θέμα του φασισμού, μήπως το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της Χάγης καλέσει για τα εγκλήματα πολέμου τον ανώτατο άρχοντα του Ισραήλ; Θα είναι μια μικρή νίκη της δικαιοσύνης και ένα πλήγμα στον φασισμό που δυστυχώς έχει προ πολλού σηκώσει το κεφάλι σε Ευρώπη και Ασία. Να μη μιλήσουμε για τα τροχαία εγκλήματα! Ο σύλλογος «SOS - Τροχαία Εγκλήματα», με τον οποίο συνεργάζεται το Σκασιαρχείο, δίνει συνεχείς μάχες για τη δικαίωση της μνήμης των ανθρώπων που χάθηκαν άδικα, για την απόδοση δικαιοσύνης, για τη λήψη μέτρων που θα μειώσουν την εκατόμβη κάθε χρόνου. Στα σχο-

λεία μας εργαζόμαστε πάνω στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και πριν κάνουμε την έξοδο στην κοινότητα η αυλή γίνεται μια μικρογραφία της πόλης. Αλλά δεν φτάνει αυτό. Η μείωση του ορίου ταχύτητας μέσα στις πόλεις επιβάλλεται!

Να μη μιλήσουμε για τις φωτιές που έρχονται (σαν μοίρα κακιά - εκεί μας φτάσανε)! Κάποτε λέγαμε ότι παλεύουμε να μη βλέπουμε το δέντρο αλλά το δάσος, μα τώρα το δάσος πήρε φωτιά. Και πήρε μεγαλύτερη φωτιά με τη λογική «στρέμματα ή φέρετρα». Ενας εμφύλιος μαίνεται παντού, με ευθύνη της κυβέρνησης και των προνομίων τάξεων της χώρας. Και στην ιστορία την περίοδο της κατοχής, τον εμφύλιο «Φωτιά» τον ονομάσαμε, για να θυμηθούμε τον Δημήτρη Χατζή.

Γι' αυτό και η μοναδική πράξη που ταιριάζει,

όπως έλεγε κι ο Λάκης Σάντας, ο ένας εκ των δύο που κατέβασαν τη γερμανική σημαία από την Ακρόπολη, κάθε φορά που επισκεπτόταν ένα σχολείο, είναι να αγκαλιάσουμε τον φόβο και να συνομιλήσουμε μαζί του στα σκοτάδια της ιστορίας. Τώρα έχουμε σκοτάδια χωρίς ιστορία. Δουλειά μας στην εκπαίδευση είναι να τα συνεντίσουμε με την ιστορία. Τότε θα τα δούμε όλα ξανά καινούργια, γύρω μας, τα πράγματα, με τη λαχτάρα της αλλαγής του κόσμου.

Καλόν αγώνα!

Η Συντακτική Επιτροπή: Βογανάκης Δαμιανός, Μπαλτάς Μπάμπης, Παπαδόπουλος Χάρης, Σπήτα Βίκυ.

Επικοινωνήστε μαζί μας και στείλτε μας τα κείμενά σας για δημοσίευση στο εξής μέιλ: periodikofreinet@gmail.com

Δεν υπήρξα κατεργάρης

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΠΟΛΙΤΗ***

Εφτασε το πλήρωμα ή καλύτερα η πληρωμή του χρόνου, δηλαδή η αποτίμηση, για να μην πούμε η αξιολόγηση (που μοιάζει μάλλον με κοστολόγηση), της πορείας μας στην Παιδεία:

- Η προϊούσα γραφειοκρατικοποίηση της Παιδείας, που αφήνει την αίσθηση ότι είναι κανείς ένας χαμάλης φορτωμένος ένα σωρό εργασίες που είναι άσχετες με την ουσία της Παιδείας, ένας σκλάβος της γραφειοκρατίας.

- Η συνεχιζόμενη πίεση ιδιαίτερα για μια μανατζερίστικου και εταιρικού τύπου αξιολόγηση που στοχεύει στην ποσοτικοποίηση των δεδομένων και στην παραγωγή «προϊόντος» και που μετατρέπει το σχολείο σε αλυσίδα παραγωγής.

- Η εμφάνιση μιας post Covid/quarantine γενιάς παιδιών – παιδιών βυθισμένων στην εικονική και πλαστή πραγματικότητα της τεχνολογίας μακριά από την πραγματική ζωή (ανθρώπινη και συνυπαρκτική) με το σχολείο να καθίσταται το κατ'εξοχήν πάρεργο έναντι του γυαλιστερού ψηφιακού κόσμου που προβάλλει την ατομική ελευθερία για να συγκαλύψει τη μαζική προσαρμογή στην αγέλη («η εξατομίκευση των ατόμων δεν σημαίνει αυτονομία» - Καστοριάδης). Τυφλός δικαιοματισμός ανηλίκων, ισοπέδωση.

- Η εμφάνιση επίσης μιας γενιάς γονέων-καταναλωτών εξουθενωμένων όντως από τις πολλαπλές κρίσεις, που εισβάλλουν επιθετικά και άκριτα στα σχολεία με μηνύσεις κτλ, γεμάτοι απαιτήσεις του πελάτη (γιατί έτσι φαίνεται ότι βλέπουν τον εαυτό τους - πράγμα που συμβαδίζει με το καταναλωτικό ήθος που είπαμε πιο πάνω).

- Ένας παρωχημένος συνδικαλισμός που από ορθές αρχές καταλήγει σε αντιφατικές και αναποτελεσματικές δράσεις.

- Ένα συναδελφικό πλαίσιο όπου χρειάζονται νέοι άνθρωποι με νέες ιδέες που να μη βασίζονται βέβαια στις «αξίες» της αγοράς, οι οποίες έχουν διαποτίσει και συνεπώς κατακερματίσει όλη την κοινωνία, που είναι πλέον τέτοια μόνο κατ'όνομα (και που σε λίγο δεν θα διαφέρει από το πελατολόγιο).

- Τέλος η συσσωρευση κούρασης και η αίσθηση ότι δεν μπορείς να ανταποκριθείς στα καθήκοντά σου είτε όπως θα ήθελες είτε όπως απαιτείται από τις περιστάσεις.

Γ' αυτό:

Αφήνω πίσω τις αγορές και τα παζάρια

Θέλω να τρέξω στις καλαμιές και τα λιβάδια

Να ξαναγίνω καθαλάρης

Και ξαναέλα να με πάρεις ουρανέ

Για δεν υπήρξα κατεργάρης

Και τη χρειάζομαι τη χάρη σου μωρέ

(Ν. Ασίμος)

και ως υστερόγραφο:

Αν δεν έφευγες

Δε θα έβλεπες

Από πού έφυγες

Γιατί όσο ήσουν εκεί

Δεν έβλεπες...

* Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Γαλλική φιλολογία στο ΕΚΠΑ και στο Παρίσι και μουσική στο Ωδείο Νίκος Σκαλκώτας. Από το 1997 υπηρετεί ως ΠΕ05 στην Β/θμια εκπαίδευση από την οποία συνταξιοδοτήθηκε το 2024 ως διευθυντής σε Λύκειο του Ιλίου. Παράλληλα έγραψε και γράφει μουσική για τις θεατρικές παραστάσεις του που ΓΕΛ Περιστερίου και του Ιλίου.

10 ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

του Παιδαγωγικού Προγράμματος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με το Σκασιαρχείο

Μέλη της επιμορφωτικής ομάδας του Σκασιαρχείου με φοιτήτριες και φοιτητές του Ο.Π.Α

Της **δρος ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΠΡΙΝΙΑ***

«Δώστε στα παιδιά την ελευθερία να επιλέξουν τη δουλειά τους, να αποφασίσουν το χρονοδιάγραμμα και τον ρυθμό αυτής της εργασίας και όλα θα έχουν αλλάξει...».

Σελεστέν Φρενέ

Αυτή τη χρονιά γιορτάζουμε τα 10 χρόνια δράσης της παιδαγωγικής ομάδας «Το Σκασιαρχείο - Πειραματικοί Ψηλαφισμοί για ένα Σχολείο της Κοινότητας» με την οποία το Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών συνεργάζεται για την καινοτόμο συνεργατική δράση «η Παιδαγωγική Φρενέ στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών».

Η ιστορία ξεκινάει το 2012, όπου αναπτύξαμε με τον σκηνοθέτη κ. Νίκο Θεο-

δοσίου και την Κάμερα Ζιζάνιο μια καινοτόμα συνεργασία για την δημιουργία οπτικοακουστικών έργων των φοιτητών και φοιτητριών με θέμα την εκπαίδευση και διάφορα άλλα κοινωνικά θέματα όπως η μετανάστευση, η διαφορετικότητα, η βία κ.λπ. Η συνεργασία αυτή αποτέλεσε ένα δυναμικό εφελτήριο για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας, της κοινωνικής ευαισθησίας και της κριτικής σκέψης των φοιτητών και φοιτητριών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών μέσω της τέχνης. Η συνεργασία με το Σκασιαρχείο ξεκίνησε επίσημα το 2016 με τον τότε πρόεδρο του Σκασιαρχείου κ. Μπάμπη Μπαλτά με τον οποίο ξεκινήσαμε την από κοινού υποστήριξη επιμορφωτικών δράσεων με θέμα την παιδαγωγική Φρενέ στην εκπαίδευση υποψήφιων εκπαιδευτικών οικονομίας και πληροφορικής με έμφαση στον σχολικό συνεταιρισμό.

Ετσι με την πάροδο των χρόνων δημιουργήθηκε μια δυναμική επιμορφωτική ομάδα του Σκασιαρχείου για το Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών που αποτελείται σήμερα από τον Μπάμπη Μπαλτά, την Στέλλα Μπαδικιάν, τη Μαρία Καντούρου, την Ασπασία Χαρλαμπίτα, τη Μαρία Ζαχαροπούλου, την Κατερίνα Παούρη, την Κατερίνα Αλεξιάδη, την Παναγιώτα Σιόλα και τον Χρήστο Κατσαρό οι οποίοι μέσα από ποικίλες επιμορφωτικές δράσεις καλλιεργούν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες την κουλτούρα και την πρακτική των τεχνικών της παιδαγωγικής Φρενέ μέσα στο σχολείο. Και κάπως έτσι όπως είχε πει και η Στέλλα Μπαδικιάν σε μια συνάντησή μας στο Μαράσλειο το 2018, γράφουμε ιστορία μαζί με το Σκασιαρχείο στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Με αυτή λοιπόν τη φράση της Στέλλας Μπαδικιάν θα ήθελα να ευχηθώ πολλά ακόμη χρόνια δράσης και ιστορίας στο Σκασιαρχείο στην ελληνική εκπαίδευση, όπου αυτοί οι «ανήσυχοι σκασιαρχές εκπαιδευτικοί» προσπαθούν να γυρίσουν τον ήλιο στην ελληνική εκπαίδευση με ήθος, αξίες και όραμα.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Νίκο Θεοδοσίου για την τότε σύνδεση του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με την παιδαγωγική Φρενέ, καθώς και την επιμορφωτική ομάδα του Σκασιαρχείου για την εξαιρετική συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια. Δίχως τη συνεχή αρωγή τους δεν θα είχαμε αυτή την εξαιρετική επιτυχία στην κοινή μας δράση!

Συνεχίζουμε λοιπόν όλοι μαζί Σκασιαρχείο και Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αυτό το όμορφο ταξίδι που ξεκινήσαμε το 2012 με λογισμό και με όραμα για ένα καλύτερο μέλλον στην ελληνική εκπαίδευση!

*Επιστημονική υπεύθυνη του Παιδαγωγικού Προγράμματος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Μέλη της επιμορφωτικής ομάδας του Σκασιαρχείου

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΜΠΑΛΤΑ*

Τα μαθήματα για τη διδακτική επάρκεια των νέων εκπαιδευτικών στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ), στα οποία συμμετέχει και το «Σκασιαρχείο», δίνουν μια αφορμή να στοχαστούμε ξανά τον σχολικό συνεταιρισμό. Ιστορικά ο ίδιος ξεκινά από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών την δεκαετία του '30. Οι εκπαιδευτικοί συναντιούνται με τους γεωπόνους και κάνουν από κοινού μια μεγάλη πορεία σχεδόν πενήντα χρόνων. Σήμερα ο σχολικός συνεταιρισμός δεν αποτελεί γνωστικό ενδιαφέρον της γεωπονίας, αλλά ούτε αναγνωρίζεται εύκολα από το υπουργείο Παιδείας, καθώς είναι προτιμότερη η καπιταλιστική επιχειρηματικότητα, παρά η κοινωνική οικονομία. Παραδόξως το σύνολο της Αριστεράς κρατά μια επιφυλακτικότητα και η εξωκοινοβουλευτική ιδιαίτερα

Σχεδόν δέκα χρόνια είμαστε στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών! Κι αυτή τη χρονιά οι ιδέες των εκπαιδευτικών και στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης θα δοκιμαστούν για τις αντοχές τους

ταυτίζει τον συνεταιρισμό με τον καπιταλισμό. Το να κάνεις σήμερα συνεταιρισμό με τα παιδιά είναι μια πράξη που έχεις μαζί σου την κοινότητα, αλλά σχεδόν όλους/ όλες απέναντι σου. Ομως, ευτυχώς, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι μια νησίδα παραγωγής επιστημονικής γνώσης. Κι αυτή μας εξελίσσει.

ΕΤΣΙ ΛΟΙΠΟΝ και φέτος με τα εργαλεία της παιδαγωγικής μας (Τι νέα;, συμβούλιο τάξης, συνεργατική τάξη, πλάνα εργασίας, συνεταιρισμός, σχολείο της κοινότητας) τα παιδιά ονειρεύτηκαν τις σχολικές μονάδες που εργάζονται εικονικά. Η πρώτη ομάδα φοιτητών/ φοιτητριών σχεδίασε το Γενικό Λύκειο Αστυπάλαιας δίνοντας έμφαση στη φύση και στον σχολικό κήπο και η δεύτερη ομάδα το 15ο ΓΕΛ Κυψέλης, την οργάνω-

Τριθέσιο δημοτικό σχολείο Καλαβαρών Ρόδου

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ση αιμοδοσίας, σε συνεργασία με τους φορείς της γειτονιάς, όπως το Μυρμηγκική την Επιτροπή Κατοίκων Εξαρχείων. Η τρίτη ομάδα ονειρεύτηκε στο ΕΠΑΛ στο Περιστερί Αττικής να κάνει μπάρες δημητριακών, η τετάρτη ομάδα στο Λύκειο Αναβρύτων να κάνει έναν σταθμό Πρώτων Βοηθειών, η πέμπτη ομάδα στο 1ο ΓΕΛ Σπάρτης σχεδίασε την ηλεκτρική αυτονομία της σχολικής μονάδας για ένα οικολογικό σχολείο, η έκτη ομάδα στο ΓΕΛ Αμπελοκήπων Αθήνας θέλησε να κάνει ένα σχολείο που να υποδέχεται παιδιά Ειδικής Αγωγής, η έβδομη ομάδα στο 1ο ΓΕΛ Μεσσήνης να οργανώσει ένα τυπογραφείο και η όγδοη ονειρεύτηκε στο 10 ΓΕΛ Νέου Ηρακλείου Αττικής σπορείο, κήπο και κοινωνική κουζίνα. Ασυνείδητο, όνειρα, επιθυμίες, δάσκαλοι που αφήνουν τα παιδιά να ονειρεύονται, συγκρούσεις, ματαιώσεις, πένθος και δυναμική ομάδας που μοιράζεται την εξουσία, αυτά είναι τα υλικά της παιδαγωγικής μας.

Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ συνεταιρισμός είναι κάτω από το συμβούλιο τάξης και συμβάλλει στην αυτοδιαχείριση των παιδιών. Ανάμεσα στο κράτος και το κεφάλαιο είναι μια μεσαία περιοχή που αντλεί τη δύναμή του από τα όρια που θέτει η δημοκρατία και αναπτύσσεται μαζί της. Ενώνει το οικονομικό με το πολιτικό και η συνέλευση αποβλέπει να δώσει προτεραιότητα στο πολιτικό.

Αν η νεωτερικότητα κι ο καπιταλι-

σμός ενώνονται στην προτεραιότητα του οικονομικού, όταν αποβλέπουμε στη μετάβαση και στον κοινωνικό μετασχηματισμό, η προτεραιότητα είναι στο πολιτικό. Κι έτσι ο συνεταιρισμός αναμετρείται μ' όλα τα ταμπού της εκπαίδευσης: δημόσιο/ ιδιωτικό, οικονομία, πολιτική, δημόσιος χώρος, σεξ, αφή, ασφάλεια/ ελευθερία, εικόνα/ φωτογραφία/ κινητό/ σινεμά, ιστορία, ανοιχτό/ κλειστό σχολείο στην κοινότητα, κοινωνικά κινήματα/ κράτος/ κεφάλαιο, φύση/ ψηφιακός κόσμος, ραδιόφωνο/ ΜΜΕ. Αν η σοσιαλδημοκρατία και η Ευρώπη την προηγούμενη περίοδο οριοθετούσε την πολιτική αγωγή στην συμμετοχή για τη ιδιότητα του πολίτη κι ο νωπός νεοφιλελεύθερος κόσμος στην διοίκηση, την ιεραρχία, τις εντολές και την υπακοή στο κράτος και κεφάλαιο, ο σχολικός συνεταιρισμός δίνει ένα πλαίσιο στα παιδιά να αισθάνονται ότι έχουν άμεση δημοκρατία, παράγουν, εκπροσωπούν και ψηφίζουν. Μια εμπειρία διαφορετική από την αλλοτρίωση του σημερινού κοινωνικού σχηματισμού όπου τα παιδιά στο μεγαλύτερο μέρος των δυτικών κοινωνιών καταναλώνουν, ψηφίζουν, δεν έχουν συνέλευση και μένουν χωρίς εκπροσώπηση. Διαφορετικές υποκειμενικότητες, διαφορετικές δυναμικότητες, διαφορετικές πραγματικότητες και τέλος, διαφορετικά παιδιά.

Στην Ελλάδα των πειραματισμών της προηγούμενης δεκαετίας και της εποποιίας του λαού (λαϊκές συνελεύσεις,

πλατείες, αντιφασιστικό μέτωπο, πτώση των κυβερνήσεων, κοινωνική οικονομία, κρίση της αστικής τάξης) ο σχολικός συνεταιρισμός αγαπήθηκε πολύ. Τώρα ξεχωρίζουν κάποιες σχολικές μονάδες, όπως το 12ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας με το έργο του δασκάλου Χρήστου Κατσαρού, μέλους του «Σκασιαρχείου». Με τον ίδιο μοιραζόμαστε ως μέλη στο «Σκασιαρχείο» και τη διδακτική εμπειρία με τους νέους εκπαιδευτικούς στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο πλαίσιο των μαθημάτων με υπεύθυνη την πανεπιστημιακή καθηγήτρια Βασιλική Μπρίνια, στήριγμα της παιδαγωγικής μας.

ΣΧΕΔΟΝ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ είμαστε στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών! Κι αυτή τη χρονιά οι ιδέες των εκπαιδευτικών και στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης θα δοκιμαστούν για τις αντοχές τους. Η παιδαγωγική συγκρούεται με τη διοίκηση και τα χαρακτηριστικά που της δίνει το κράτος είναι αυτά της κρατικής παιδαγωγικής με δάνεια κριτικής παιδαγωγικής, ψηφιακού μετασχηματισμού και νευροεπιστημών. Εμείς αυτό που θέλουμε να έχουμε είναι η μνήμη των χεριών. Θέλουμε σχολικά συμβούλια στα σχολεία, όπου και η φωνή των παιδιών κι ο σχολικός συνεταιρισμός θα δίνουν έναν τόνο στη δημοκρατία που επιθυμούμε στον δημόσιο χώρο. Τα παιδιά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν έχουν δικαίωμα γνώμης

στα όργανα του σχολείου γιατί δεν προβλέπεται από το κράτος, παρά μόνο από τους θεσμούς τους (συνέλευση, εφημερίδα, ραδιόφωνο). Για να μην πούμε τι γίνεται στα ιδιωτικά σχολεία τα οποία πόρρω απέχουν από τη Σχολή Αηδοнопούλου ή μερικά παρεμφερή.

ΘΕΛΟΥΜΕ τη συμμετοχή των παιδιών στον θεσμό του σχολικού συμβουλίου. Τώρα, με την ηγεμονία του νεοφιλελευθερισμού και της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής χωρίς συλλογικά πλάνα εργασίας, ο σύλλογος διδασκόντων δεν έχει τη δύναμη νομικά που είχε και η διοίκηση είναι του διευθυντή/ διευθύντριας.

Η συμμετοχή όμως των παιδιών θα κάνει και τους εκπαιδευτικούς πάλι δυνατούς. Κι η αυτονομία του σχολικού συνεταιρισμού θα μας οδηγήσει πιο γρήγορα στο σχολείο της κοινότητας, ξέροντας τι θέλουμε, τι μας ενδυναμώνει, πώς γινόμαστε μεταβαστικοί, πώς επικοινωνούμε την επιθυμία μας, πώς συνεργαζόμαστε, πώς αρνούμαστε την αξιολόγηση που επανήλθε και πώς μεγαλώνουμε αγαπώντας το έργο των χεριών μας, όχι από σκλαβιά κι ασφάλεια αλλά από ελευθερία. Αφοβα.

Κι ένα σχόλιο. Τελευταία γ' αυτή τη λέξη υπάρχει φόβος που απαντάει στον φόβο. Και ξέρουμε πολιτικά τι σημαίνει φόβος για την ελευθερία.

* Δάσκαλος, μέλος του «Σκασιαρχείου» με «Τα θρανία της Ανοιξης»

Να ανοίξουμε το παράθυρο...

Του **ΚΩΣΤΑ ΝΤΟΥΖΓΟΥ***

Πού να το φανταζόμουν ότι θα μου πρότεινε ένας εκ των συντελεστών του πολύ ενδιαφέροντος Ενθετου της «Εφ.Συν.» με τον προκλητικό τίτλο «Το Σκασιαρχείο» να γράψω κάτι...

Είναι πολύ δύσκολο για κάποιον που δεν είναι γραφιάς να γράψει σε ένα Ενθετο εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος. Το μόνο που κατόρθωσα ήταν να ανασύρω από τη μνήμη μου τα σχολικά μου χρόνια.

Μάλλον κακός μαθητής για τα εκπαιδευτικά πρότυπα του τότε, που εξακολουθούν και σήμερα να είναι, δυστυχώς, κυρίαρχα. Η ταξικότητα, η παπαγαλία, η φοβία και η υποταγή στο σύστημα παραμένουν στοιχεία αμετάβλητα ως τα τώρα.

Μαθητής του νυκτερινού Γυμνασίου και ξαφνικά ο καθηγητής της Φυσικής, ο κ. Βαφειάδης, μας προτείνει να ανοίξουμε το παράθυρο και να παρατηρήσουμε, γενικά. Ανακούφιση...

Ηρθε η ώρα της βαθμολογίας και όλοι/όλες μας περάσαμε. Αυτόν ψάχναμε! Επόμενο τρίμηνο τα ίδια, σχεδόν ευτυχισμένοι για την ευκολία να περνάμε τα τρίμηνα, να όμως που στο τέλος μάς ζήτησε να γράψουμε τι παρατηρούσαμε όλο αυτό το διάστημα. Κρύος ιδρώτας σε πολλούς από εμάς, τέλος πάντων όλοι κάτι γράψαμε, σε όλους όμως έβαλε διαφορετικό βαθμό χωρίς να κόψει κανέναν.

Μάθημα ζωής για πολλούς ο τρόπος που ο δάσκαλος μας άνοιξε τον ορίζοντα να εκτιμήσουμε το διάβασμα και, το βασικότερο, να αντιληφθούμε ότι χωρίς αγώνα δεν θα καταφέρουμε κάτι.

Μετά από χρόνια έμαθα ότι αυτός ο καθηγητής ήταν ένας Μακρονησιώτης, κυνηγημένος για τις ιδέες του και διωγμένος από την εκπαίδευση.

Τον αναζήτησα, πήγα στην Εδεσσα που ήταν η πόλη του αλλά είχε πεθάνει.

Πόσο επίκαιρο και σπουδαίο θέμα η αναζήτηση δασκάλων που θα εμπνέουν τα νέα παιδιά και δεν θα είναι υποχείρια ενός συστήματος μέσα από αξιολογήσεις με κριτήρια που τα θέτουν διαπλεκόμενοι και διεφθαρμένοι εξουσιαστές.

Όταν η Παιδεία μας αλλάξει στόχους και εκπαιδεύσει τις νέες γενιές να είναι ελεύθεροι άνθρωποι και εραστές της γνώσης τότε μόνο ο κόσμος θα αλλάξει...

* ΔΗΠΕΘΕ Ρούμελης

«Συνάδελφοι ηρωικοί οικοδόμοι»

Του **ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΒΟΓΑΝΑΤΣΗ***

Από τη φαινομενικά ουδέτερη ιδεολογικά διδακτέα ύλη του σχολείου αλλά και από τη διδασκαλία της απουσιάζουν κατά κανόνα κοινωνιολογικές και πολιτικές αναλύσεις που θα βοηθούσαν τα παιδιά να κατανοήσουν με ποιον τρόπο πολλοί άνθρωποι γύρω μας οδηγούνται σε ταξικούς, έμφυλους, φυλετικούς διαχωρισμούς και αποκλεισμούς. Για παράδειγμα, απουσιάζουν οι πολλές και περίπλοκες αφηγήσεις αντίστασης και αλληλεγγύης ως μέσων διεκδίκησης για μια καλύτερη και πιο αξιοπρεπή ζωή. Αντίθετα, οι ιστορίες αντίστασης γίνονται ορατές κυρίως μέσα από τις σχολικές εορτές των εθνικών επετείων. Εκεί συχνά κυριαρχεί ένας

εθνοκεντρικός και ομογενοποιητικός ταξικός φακός και οι ανωτέρω ιστορίες είναι αποκομμένες από το υπόλοιπο κοινωνικό – ιστορικό συγκείμενο στον ελληνικό αλλά και στον διεθνή χώρο.

Αντίστοιχα, ενώ στο σχολείο θα γίνουν πολλαπλές (επιδερμικές) αναφορές στα ανθρώπινα δικαιώματα, το δικαίωμα στην αξιοπρεπή εργασία – άρα και τα δικαιώματα

που απορρέουν όταν αυτό διασφαλίζεται δεν είναι κάτι που ακούγεται συχνά. Πολύ περισσότερο αποτελεί ταμπού η όποια ιστορική ή επίκαιρη αναφορά στους συλλογικούς τρόπους διεκδίκησης ενός τόσο θεμελιώδους δικαιώματος, όπως η συμμετοχή των εργαζόμενων στα συνδικαλιστικά σωματεία τους, η διαδήλωση, η απεργία. Όλα αυτά, τη στιγμή που αρκετές από τις οικογένειες των μαθητριών και των μαθητών μας βρίσκονται σε συνθήκες αυξανόμενης φτώχειας, τη στιγμή που οι μοσπονδίες των εκπαιδευτικών σέρνο-

νται εκ νέου στα δικαστήρια από ένα πλήρως αυταρχικό ΥΠΑΙΘΑ.

Η περίπτωση των χειρωνακτικών επαγγελματιών, με την πολυπρισματική ταξική ιστορία τους αλλά και την εκπαίδευση σ' αυτά παραμένουν διαχρονικά απαξιωμένα εντός κι εκτός σχολείου. Η συγκλονιστική ιστορία των αγώνων του οικοδομικού κινήματος την περίοδο 1950-1967, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από το καταπληκτικό ντοκιμαντέρ «Συνάδελφοι ηρωικοί οικοδόμοι», αποτελεί μία φωτεινή παρακαταθήκη ενάντια στην κοινωνική απομόνωση και τη λήθη της ιστορίας.

Σε μια εποχή αυξανόμενου ατομικού δικαιωτισμού με απώλεια ολοένα και περισσότερων από τα θεμελιώδη συλλογικά δικαιώματά μας, δύο και μόνο αφηγηματικές προτάσεις του οικοδόμου Βασίλη Δούρου, ενός εκ των πρωταγωνιστών του ντοκιμαντέρ, θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για πολύωρες συζητήσεις με το σύνολο της σχολικής κοινότητας.

«Παραδείγματος χάρη, εγώ είχα βοηθή μου έναν δάσκαλο που ντρεπόμουν να του πω "φέρε μου εκείνο, φέρε μου το άλλο". Αυτός ήταν δάσκαλος κι εγώ ήμουν του Δημοτικού. Δεν του επιτρεπόταν να διδάξει στο Δημόσιο Σχολείο, ποτέ. Αυτοί οι άν-

θρωποι μπορεί να μη διδάσκαν στα σχολεία, διδάσκαν όμως στον τόπο δουλειάς, στις πιάτσες και βοήθησαν πάρα πολύ τον κλάδο των οικοδόμων».

Ενδεικτικά ερωτήματα...

Πώς είναι άραγε λόγω κοινωνικών φρονημάτων να μην έχεις το δικαίωμα να εργαστείς όχι μόνο στον κλάδο σου ως εκπαιδευτικός αλλά και σε κανέναν άλλο εκτός από τον «παρακατιανό» εργασιακό χώρο, αυτόν της οικοδομής; Πώς είναι άραγε να έχεις πολεμήσει στην Εθνική Αντίσταση και στη συνέχεια ως κομμουνιστής να βασανίζεσαι, να εξορίζεσαι κι αν τυχόν επιβιώσεις να διαπομπεύεσαι εκ νέου και να καταδικάζεσαι σ' έναν διά βίου αποκλεισμό από μία αξιοπρεπή εργασία; Πώς οι βασανισμένοι αυτοί άνθρωποι δεν χάσανε ποτέ την πίστη τους στον άνθρωπο και στην αλληλεγγύη και συνέχισαν προμηθειικά να μοιράζονται όχι μόνο τη γνώση τους αλλά και το όραμά τους για έναν άλλο κόσμο, πιο δίκαιο για όλες κι όλους; Πόσα πάμφτωχα παιδιά για να επιβιώσουν άφησαν τα χωριά τους για τις πόλεις κι όντας ακόμα ανήλικα, αντί να είναι μαθητές στο σχολείο, δούλευαν στην οικοδομή από την ανατολή μέχρι τη δύση του ηλίου;

Το ντοκιμαντέρ «Συνάδελφοι ηρωικοί οικοδόμοι» έχει ξεκινήσει την κινηματογραφική του περιοδεία ανά την Ελλάδα κι αποτελεί την τρίτη κινηματογραφική δημιουργία της ομάδας «Συλλογική Μνήμη» σε έρευνα, σενάριο και σκηνοθεσία του Γιάννη Ξυδά. Δυστυχώς, το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης επέλεξε να μην το προβάλει διά ζώσης και αντίστοιχα στο πρόγραμμά του δεν υπήρξε ούτε ένα ντοκιμαντέρ από ή για την Παλαιστίνη, όπως υπογραμμίζει η κίνηση ανθρώπων του κινηματογράφου «Filmakers for Palestine Greece» που διεκδίκησε ορατότητα στο παλαιστινιακό ζήτημα στο πλαίσιο του φεστιβάλ.

* Δάσκαλος, μέλος της Παιδαγωγικής Ομάδας «Το Σκασιαρχείο»

Το ντοκιμαντέρ «Συνάδελφοι ηρωικοί οικοδόμοι» έχει ξεκινήσει την κινηματογραφική του περιοδεία ανά την Ελλάδα κι αποτελεί την τρίτη κινηματογραφική δημιουργία της ομάδας «Συλλογική Μνήμη»

Η κίνηση ανθρώπων του κινηματογράφου «Filmakers for Palestine Greece»